

УДК 796.011.3

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2026-01-19-27>

Артур Одерів ✉

*Національна академія сухопутних військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного, Львів, Україна*

ORCID: 0000-0002-7791-0825

stroyova@ukr.net

Володимир Ожаревський

Науково-дослідний інститут воєнної розвідки, Київ, Україна

ORCID: 0000-0001-6788-5024

Олександр Ткачук

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*

ORCID: 0000-0002-0790-4104

Сергій Гоманюк

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*

ORCID: 0000-0003-4140-3415

Євген Іщенко

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*

ORCID: 0000-0001-9949-8598

Олег Мелешенко

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, Харків, Україна*

ORCID: 0000-0002-8304-1857

Олександр Зелінський

*Національна академія сухопутних військ імені гетьмана
Петра Сагайдачного, Львів, Україна*

ORCID: 0009-0000-4947-2701

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗАСОБІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ТА РІВНЯ БОЙОВОЇ ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Актуальність. Успіх виконання завдань за призначенням залежить від багатьох чинників, які характеризують рівень готовності військовослужбовців за усіма напрямками діяльності. Специфіка сучасних військових конфліктів та бойової діяльності проти агресора рф вимагають від кожного воїна нових підходів щодо удосконалення засобів навчання, виховання та формування фізичної та психологічної підготовленості до дій у складних умовах з метою успішного виконання завдань військово-професійної діяльності. Таким чином, актуальним питанням залишається формування та удосконалення рівня бойової готовності військовослужбовців силових структур. **Мета роботи** – проаналізувати рівень бойової готовності військовослужбовців (на прикладі експериментальної та контрольної груп фахівців механізованих підрозділів) та визначити вплив розвитку фізичних якостей та військово-прикладних навичок військовослужбовців на ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності. **Методи** – аналіз наукової та методичної літератури за темою дослідження, тестування, методи математичної статистики. **Результати.** Встановлено, що запропонована авторська програма удосконалення психологічної підготовленості військовослужбовців до військово-професійної діяльності під час занять з рукопашного бою позитивно впливає на вдосконалення бойової готовності курсантів механізованих підрозділів. Отримані дані вказують на те, що зміст вправ за розробленою програмою

дає змогу покращити показники й сформувати важливі психологічні якості воїна – сміливість, рішучість, упевненість у своїх силах, у прийнятті рішення в умовах, максимально наближених до бойових, згуртувати підрозділ для якісного та успішного виконання бойових завдань на тлі значних фізичних і психологічних навантажень під впливом екстремальних чинників бойової обстановки. **Висновки.** Проведені дослідження дали змогу з'ясувати, що запропонований зміст вправ за авторською програмою вказує на позитивний вплив щодо удосконалення бойової готовності воїнів-піхотинців у процесі виконання завдань військово-професійної діяльності.

Ключові слова: рукопашний бій, бойова готовність, військово-професійна діяльність, фізична підготовка, піхотинці, військовослужбовці.

Artur Oderov, Volodymyr Ozharevskyi, Olexandr Tkachuk, Serhii Homaniuk, Yevhen Ishchenko, Oleh Meleshenko, Oleksandr Zelinskiy. The interrelationship between hand-to-hand combat techniques and the level of combat readiness of military personnel. The success of mission accomplishment depends on many factors that characterize the level of readiness of military personnel in all areas of activity. The specifics of modern military conflicts and combat operations against the Russian aggressor require each soldier to adopt new approaches to improving training, education, and physical and psychological preparedness for action in difficult conditions in order to successfully perform military and professional tasks. Thus, the formation and improvement of the combat readiness of military personnel of the armed forces remains a pressing issue. **The purpose** to analyze the level of combat readiness of military personnel (using the example of experimental and control groups of specialists from mechanized units) and to determine the impact of the development of physical qualities and military-applied skills of military personnel on the effectiveness of performing military-professional tasks. **Results.** analysis of scientific and methodological literature on the research topic, testing, methods of mathematical statistics. **Conclusions.** The research conducted made it possible to determine that the proposed content of the exercises in the author's program indicates a positive impact on improving the combat readiness of infantry soldiers in the process of performing military-professional activities.

Key words: hand-to-hand combat, combat readiness, military professional activities, physical training, infantrymen, military personnel.

Постановка проблеми. Ведення сучасних бойових дій проти агресора РФ вимагають від військовослужбовців ЗС України перенесення значних як фізичних, так і психічних навантажень [1; 5]. Відомо, що будь-які навантаження щоденної навчально-бойової діяльності висувають набагато вищі вимоги до фізичної і психологічної готовності військовослужбовців в умовах сьогодення. Низка науковців [3; 4; 10] доводять, що відмінний фізичний стан вважається саме тим фундаментом, який забезпечує усі компоненти боєготовності сучасного воїна. Бойовий досвід військ свідчить, що ближній бій, як безпосереднє зіткнення обох сторін, може перейти в рукопашну сутичку.

Таким чином, актуальним питанням залишається дослідження рівня бойової готовності військовослужбовців та визначення впливу розвитку фізичних якостей та військово-прикладних навичок військовослужбовців на ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відомо, що рівень готовності військовослужбовця це комплексний показник, що включає професійну підготовку, фізичну витривалість, морально-психологічний стан та здатність ефективно виконувати бойові завдання за призначенням. Він діагностується через психологічні, фізичні та професійні критерії, впливаючи на якість виконання завдань підрозділом [2; 5; 6]. Увесь цей комплекс заходів передбачає певні фактори, які характеризуються екстремальними діями та підвищеними вимогами до усіх систем організму.

Водночас, наукові дослідження [2; 7; 8] вказують на те, що під час заходів бойової підготовки необхідно формувати важливі особисті якості воїна, які у подальшому забезпечать якісне виконання бойового завдання відповідно обраної спеціальності.

Разом з тим, проведений аналіз наукових праць провідних науковців [5; 7; 11] та досвід ведення бойових дій військовослужбовцями ЗС України вказує на необхідність пошуку нових підходів щодо удосконалення рівня бойової готовності військовослужбовців, визначення впливу розвитку основних фізичних якостей (військово-прикладних навичок) військовослужбовців на ефективність виконання бойового завдання.

Метою дослідження полягала у проведенні аналізу рівня бойової готовності військовослужбовців (на прикладі фахівців механізованих підрозділів) та визначення впливу застосування вправ на ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності.

Матеріал і методи. Під час експерименту було використано комплекс наукових методів дослідження – аналіз наукової та методичної літератури, тестування, методи математичної статистики [9]. У дослідженні прийняло участь 60 військовослужбовців (ЕГ=29, КГ =31) Національної

академії сухопутних військ, які навчаються за спеціальністю механізовані підрозділи, віком від 17–23 років.

Формування фізичної готовності військовослужбовців до військово-професійної діяльності відбувалося під час навчальних занять з предметів фізичної та бойової підготовки (у процесі залучення до командно-штабних навчань на польовій базі тощо). До змісту занять відповідно до запропонованої програми увійшли вправи, які військовослужбовці виконували за різних ситуацій, що за структурою та умовами передбачали побоювання, страх, переживання, напруженість, дії, наближені до умов сучасного бою. Усі комплекси виконувалися протягом трьох днів за черговістю виконання вправ. Дистанцію для виконання марш-кидка визначали від моменту висадки з техніки, вибуття на вихідний рубіж, зайняття району оборони або вказаного місця перебіжками (не менше 50 м від техніки) та збору в одному місці.

Вправа № 1 – висадка з техніки, технічний прийом РБ, вибуття на вихідний рубіж і зайняття району оборони або вказаного місця перебіжками (не менше ніж 50 м від техніки), технічний прийом РБ, марш-кидок на 3 км, технічний прийом РБ, виконання нормативу з вогневої підготовки (стрільба з автомата);

вправа № 2 – висадка з техніки, технічний прийом РБ, вибуття на вихідний рубіж і зайняття району оборони або вказаного місця перебіжками (не менше ніж 50 м від техніки), технічний прийом РБ, марш-кидок на 3 км, технічний прийом РБ, виконання нормативу з тактичної підготовки (обладнання пункту спостереження);

вправа № 3 – висадка з техніки, технічний прийом РБ, вибуття на вихідний рубіж і зайняття району оборони або вказаного місця перебіжками (не менше ніж 50 м від техніки), технічний прийом РБ, марш-кидок на 3 км, , виконання нормативу з фізичної підготовки (рукопашна сутичка з противником).

У процесі організації та проведення нашого експерименту враховували індивідуальний контроль розвитку основних фізичних якостей військовослужбовців, рівень психологічної підготовленості піхотинців, основні показники бойової підготовленості експериментальної і контрольної груп відповідно до «Збірника нормативів бойової підготовки Сухопутних військ» та «Курсу стрільб зі стрілецької зброї та бойової техніки».

Тестування проводилося під керівництвом викладачів кафедри фізичної підготовки та спорту та викладачів з вогневої (тактичної) підготовки. Всі учасники нашого дослідження дали свою інформовану згоду на участь в експерименті. Дослідження було проведено відповідно до етичних стандартів Гельсінської декларації (1982).

Використано статистичні параметри: середнє арифметичне – $\bar{X}$, його помилку – m , стандартне відхилення – S . Оцінка достовірності відмінностей оцінювалася за критерієм Стьюдента t -критерій Стьюдента – для визначення відмінності двох середніх відповідно у випадку нормального та відмінного від такого розподілів індивідуальних значень у кожній вибірці. Базовим був 5-и % рівень значущості ($p < 0,05$). Під час аналізу даних усередині вибірки використовували значення цих критеріїв для пов'язаних, під час аналізу даних різних груп – для непов'язаних вибірок [9].

Результати дослідження. Авторська програма удосконалення психологічної підготовленості військовослужбовців до дій під час військово-професійної діяльності за допомогою засобів рукопашного бою забезпечує конкретизацію спеціальних завдань фізичної підготовки відповідно до завдань військово-професійної (бойової) діяльності, які виконують захисники. У процесі розроблення й упровадження авторської програми ми враховували та спиралися на специфіку практичної реалізації виконання спеціальних завдань фізичної підготовки військовослужбовців механізованих підрозділів і особливості їхньої професійної діяльності та бойового застосування. Також було враховано завдання, періоди проведення й етапи планування фізичної та бойової підготовки, що також забезпечують щільний зв'язок бойового злагодження структурних підрозділів у процесі виконання бойових завдань з фізичною і психологічною підготовкою.

Для досягнення мети щодо підвищення рівня бойової готовності військовослужбовців механізованих підрозділів і для якісної підготовки до командно-штабних (польових) навчань фізична підготовка, відповідно до авторської програми, спрямована на комплексне застосування вправ військово-прикладного характеру, застосування прийомів і дій рукопашного бою, стандартів фізичної підготовки та засобів військово-прикладного спрямування, максимально наближених до умов реального бою.

Дослідження виконання першої вправи вказують на позитивний вплив запропонованої авторської програми щодо вдосконалення бойової готовності воїнів-піхотинців. Динаміка результатів перевірки свідчить про збільшення відсотка військовослужбовців ЕГ, які виконали вправу в повному обсязі на 37,75 %, як порівняти з вихідними даними. Водночас відсоток військовослужбовців КГ, які виконали вправу в повному обсязі на початку, наприкінці експерименту не змінився (рис. 1).

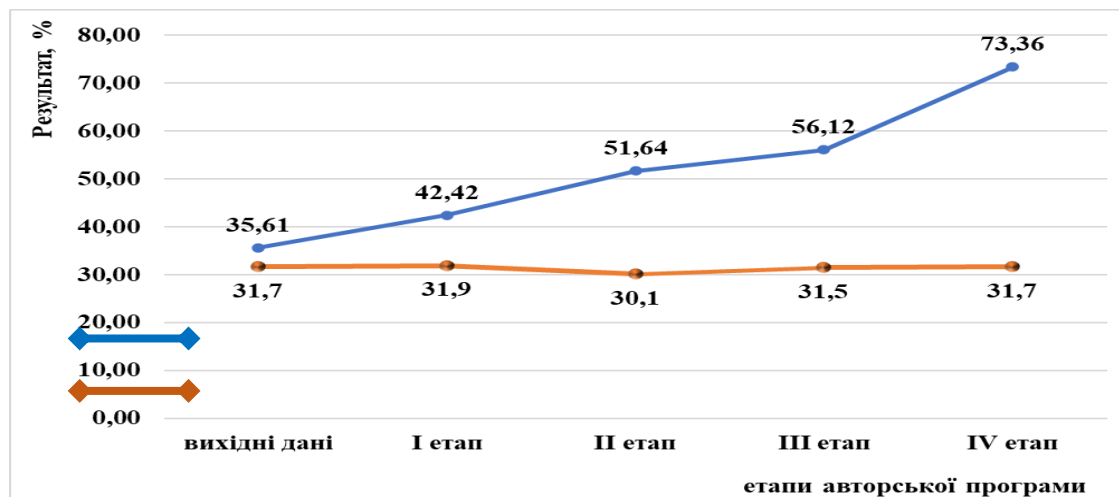

Рис. 1. Порівняльний аналіз динаміки результатів ЕГ та КГ у виконанні вправи № 1, %

Показники, представлені на рисунку вказують на те, що динаміка результатів військовослужбовців експериментальної групи у виконанні вправи має стабільний позитивний характер – на другому і третьому етапах результати майже однакові, на четвертому етапі відбулося значне покращення результатів (на 17,24 % від результатів третього етапу) за умов застосування дій, максимально наближених до бойових.

Проведений аналіз виконання запропонованої вправи вказує на те, що наприкінці експерименту лише 8 (27,59 %) з 29 піхотинців з експериментальної групи не досягли кінцевого результату виконання вправи, але жоден не зійшов з дистанції під час виконання марш-кидка у складі підрозділу. Стало відомо, що причиною невиконання вправи вважали невлучення в мішень під час стрільби з автомата, що зараховували як невиконання вправи в цілому.

Водночас в експериментальній групі виконали вправу менше як 30 % військовослужбовців, а це значить, що відповідно до «Збірника нормативів бойової підготовки Сухопутних військ» і «Курсу стрільби зі стрілецької зброї та бойової техніки» (нормативи тактичної та вогневої підготовки, водіння бойових машин і захисту від зброї масового ураження, а також спеціальні нормативи для родів Сухопутних військ ЗС України) підрозділ вважають боєздатним для виконання завдань за призначенням.

Результати військовослужбовців контрольної групи у виконанні першої вправи показали, що 68,3 % воїнів не змогли досягти позитивного результату бойової готовності підрозділу.

У процесі експерименту виявлено, що 34,3 % військовослужбовців механізованих підрозділів зійшли з дистанції під час виконання марш-кидка на 3 км, 6 воїнів (19,7 %), подолавши всі етапи випробування, так і не змогли вразити мішень з автомата Калашникова, а 14,3 % респондентів КГ з прибуттям на вогневий рубіж після висадки з техніки, виконанні прийомів рукопашного бою, перебіжок і подолання дистанції 3 км у повному спорядженні відмовилися виконати норматив з вогневої підготовки (рис. 2).

Отже, проведене нами експериментальне дослідження дає підстави вважати доцільним впровадження авторської програми до заходів військово-професійної підготовки для покращення рівня бойової та психологічної підготовленості особового складу, враховуючи значні фізичні та психологічні навантаження.

Дослідження показників курсантів контрольної групи у виконанні другої вправи, яка максимально за умовами виконання наближена до умов сучасного бою, за час проведення експерименту показало, що відсоток результативного виконання вправи серед військовослужбовців з кожним етапом зменшувався та становив лише 24,2 % наприкінці експерименту, що не можна сказати про показники військовослужбовців ЕГ.

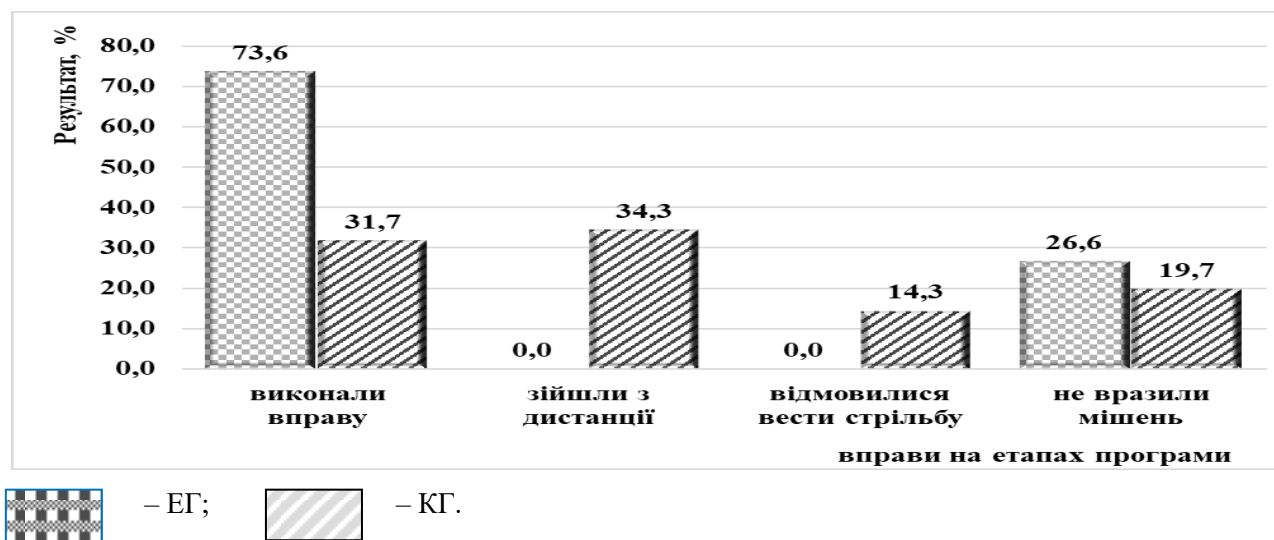

Рис. 2. Порівняльний аналіз якості виконання вправи № 1 військовослужбовцями ЕГ та КГ у процесі експерименту, %

На підставі отриманої практичної інформації щодо труднощів після виконання нормативу другої вправи причиною такого низького показника вважаємо низьку морально-вольову стійкість піхотинців, оскільки значний відсоток військовослужбовців (43,2 %) не закінчували марш-кидок і сходили з дистанції, 29,4 % після виконання марш-кидка не в змозі були виконати та завершити норматив з тактичної підготовки щодо обладнання пункту спостереження (рис. 3).

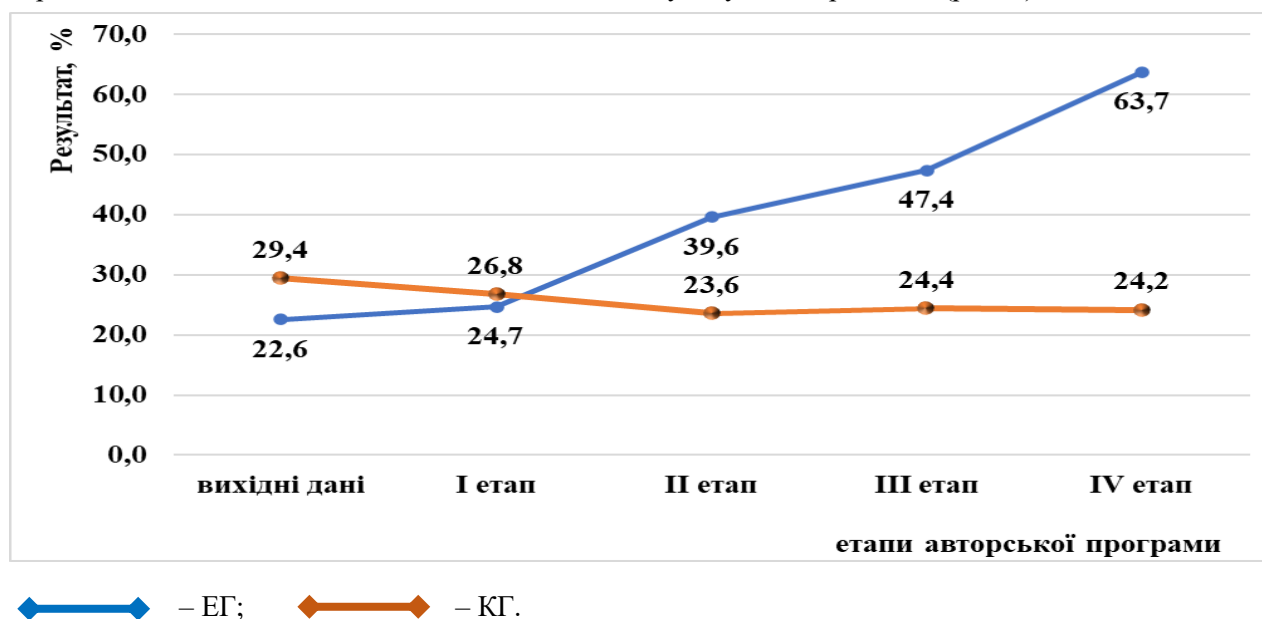

Рис. 3. Порівняльний аналіз показників ЕГ та КГ у виконанні другої вправи під час експерименту, %

Таким чином, негативна динаміка результатів підрозділу у виконанні вправи свідчить про неповну готовність військовослужбовців виконувати завдання за призначенням у складі бойового підрозділу.

Аналіз результатів курсантів експериментальної групи з виконання цього нормативу (вправи) свідчить про позитивні зміни на всіх етапах авторської програми, що дає нам змогу стверджувати про ефективність її впровадження. Дані рисунку вказують на те, що найбільший приріст показників відбувається вже на третьому етапі програми (на 14,9 % від попереднього етапу) та наприкінці дослідження. Встановлено, що 63,7 % курсантів механізованих підрозділів ЕГ показали позитивний результат і виконали вправу в повному обсязі. Результати виконання вправи вказують на

боєготовність цього підрозділу й спроможність виконувати бойові завдання під впливом психологічних і стресових чинників.

Порівняльний аналіз показників курсантів ЕГ та КГ у виконанні третьої вправи виявив динаміку, що подібна до динаміки результатів виконання попередніх вправ бойової підготовки. Встановлено, що впродовж експерименту результати курсантів ЕГ та кількість особового складу, яка виконувала вправу у повному обсязі, систематично зростали: за період першого етапу програми – на 3,02 %, на другому етапі – на 9,73 % порівняно з показниками попереднього етапу та на завершальному етапі авторської програми результати, як порівняти з початком попереднього етапу, достовірно покращилися на 12,23 % (рис. 4.).

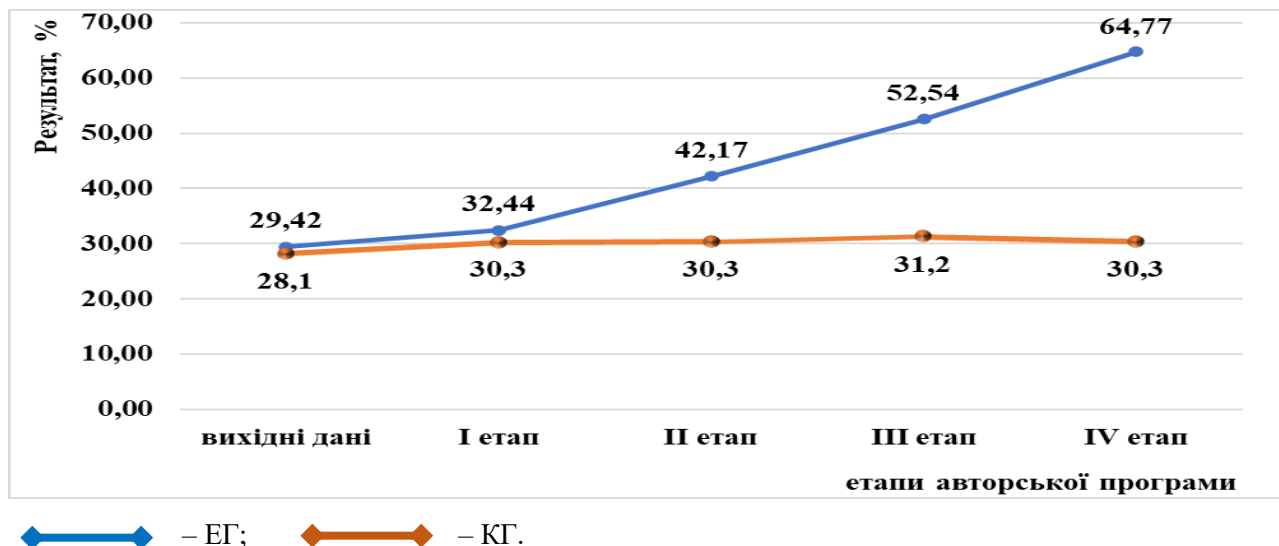

Рис. 4. Порівняльний аналіз показників військовослужбовців ЕГ та КГ з виконання третьої вправи впродовж експерименту, %.

Отже, проведене дослідження, пов'язане з упровадженням авторської програми удосконалення психологічної підготовленості військовослужбовців до військово-професійної діяльності засобами рукопашного бою, довело, що запропонований зміст виконання вправ з бойової підготовки курсантів ЕГ за розробленою програмою дав змогу достовірно покращити показники на 37,94 % ($p < 0,05$ – $0,001$).

Порівняльний аналіз динаміки показників у виконанні вправи з подальшим застосуванням засобів рукопашного бою та виконанням прийомів рукопашного бою (обумовленої, необумовленої сутички) на навчальних місцях з імовірним противником показав, що впровадження авторської програми із застосуванням вправ бойової підготовки на етапах виконання дає змогу підвищити рівень бойової готовності військовослужбовців механізованих підрозділів до виконання завдань за призначенням.

Встановлено, що різниця між показниками виконання вправи у повному обсязі між курсантами КГ та ЕГ становить 42,8 % (рис. 5).

Отримані дані, представлені на рисунку 5 показали, що жодного піхотинця ЕГ, який би зійшов з дистанції під час подолання марш-кидка, не виявлено, що також має позитивний результат у подальшому. Водночас виявлено негативну тенденцію у результатах військовослужбовців КГ з виконання вправи, а саме: не подолали дистанції у 3 км 21,7 % респондентів, не виконали вправу у повному обсязі 31,4 % особового складу досліджуваної групи.

Дискусія. Нами підтверджено наукові дослідження Лещінського О.В., Романчука С.В., які вказують на те, що під час виконання завдань військово-професійної діяльності існує ряд чинників, які характеризуються підвищеним ризиком для життя та здоров'я кожного військовослужбовця [2; 6; 8]. Науковці Ожаревський В.А., Колінко І.А., Гришко А.В. у своїх роботах [3; 5] наголошують, що саме відмінний рівень фізичної та бойової підготовленості військовослужбовця є важливою складовою успішного виконання завдань за призначенням в умовах ведення сучасних бойових дій. Адже, саме за допомогою засобів фізичної підготовки відбувається формування у воїнів рішучості, впевненості у власних силах, згуртованість підрозділів, психологічна підготовленість та впевненість при виконанні бойових завдань.

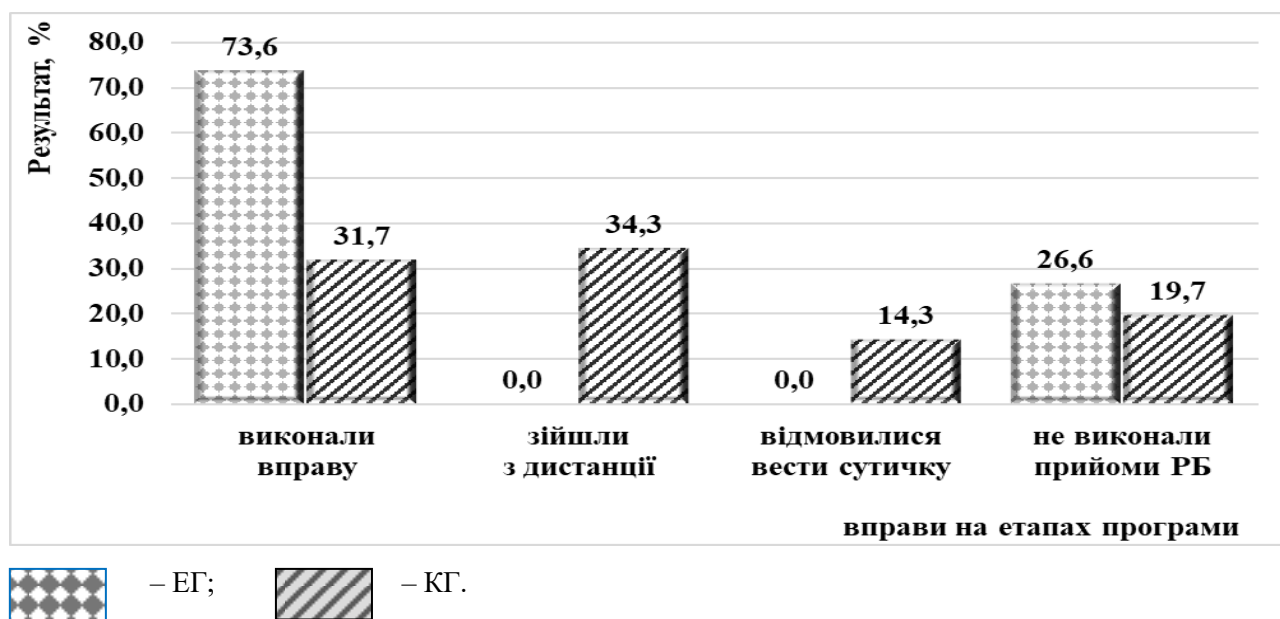

Рис. 5. Динаміка показників респондентів ЕГ та КГ у виконанні вправи з подальшим застосуванням засобів рукопашного бою в процесі експерименту, %

У роботах Ткачука О.А. Романіва І.В. Гоманюка С.В. та ін. підтверджено, що рівень бойової готовності військовослужбовців має бути побудований та відповідати тим критеріям, щоб допомагати військовослужбовцям бути психологічно готовими до виконання завдань під час проходження військової служби за усіма спеціальностями [6; 8].

Результати нашого дослідження довели, що головна мета фізичної підготовки полягає у забезпеченні готовності воїнів до виконання завдань за призначенням в умовах ведення супротиву проти агресора рф. Доведено, що фізична та бойова підготовка допомагає військовослужбовцям бути фізично успішними у виконанні поставленого бойового завдання [2; 4; 5], а також позитивно впливає на рівень їх бойової готовності та ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності.

На нашу думку, значення показників фізичної, бойової та психологічної готовності та розвитку основних фізичних якостей військовослужбовця безперечно відіграє одну з найважливіших ролей у їх готовності до виконання бойових завдань.

Висновки. Проведене дослідження довело, що запропонована авторська програма удосконалення психологічної підготовленості військовослужбовців до військово-професійної діяльності під час занять з рукопашного бою позитивно впливає на вдосконалення бойової готовності курсантів механізованих підрозділів. зміст вправ за розробленою програмою дає змогу покращити показники й сформувати важливі психологічні якості воїна – сміливість, рішучість, упевненість у своїх силах, у прийнятті рішення в умовах, максимально наближених до бойових, згуртувати підрозділ для якісного та успішного виконання бойових завдань на тлі значних фізичних і психологічних навантажень під впливом екстремальних чинників бойової обстановки.

Джерела та література

1. Гусак О.Д. та ін. Роль фізичної підготовки у вирішенні завдань психологічної підготовки військовослужбовців. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. 4. С. 61–65.
2. Лещінський О.В., Первачук О.І., Бабич М.О. та ін. Якість військово-професійної підготовки курсантів – як складова успішного виконання спеціальних завдань. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. 2023. 3(161). С. 131–135. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).30](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).30)
3. Одеров А.М., Романчук С.В., Гришко А.В., Ожаревський В.А., Гончарук М.О., Ткачук О.А., Мелешенко О.В. Військово-прикладна фізична підготовка підрозділів військової розвідки як складова успішного виконання професійних завдань. *Науковий часопис Українського державного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2025. 10(197)25. С. 164–168. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10\(197\).29](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10(197).29).

4. Одерова О.В., Гульоватий О.І. та ін. Роль фізичної стану військовослужбовців у забезпеченні їх готовності до бойової діяльності. Фізична підготовка особового складу Збройних сил, інших військових формувань та правоохоронних органів України: досвід, сучасність, проблеми та перспективи розвитку. *Матеріали наук.-метод. конф.* 26–28 листопада 2014 р. Київ: МОУ. 2014. С. 84–91.
5. Ожаревський В.А., Панькевич Я.А. Колінко І.А. Пилипчак В.В. Мелешенко О.В. Сенік Р.М. Фізична підготовленість – як складова успішного виконання завдань за призначенням (на прикладі фахівців інженерних військ). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2024. 7(180)24. С. 147–154.
6. Романчук С.В., Афонін В.М. Сидорко О.Ю. та ін. Дослідження рівня фізичної підготовленості курсантів-артилеристів. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. Т. 7. 5(39). С. 319–327. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.319>.
7. Романчук С.В., Шлямар І.Л. Взаємозв'язок фізичної і професійної підготовки курсантів, які навчаються за спеціальністю «Управління діями механізованих підрозділів». В: Сучасний стан та перспективи розвитку фізичної підготовки військовослужбовців в системі бойового навчання військ (сил) Збройних сил та інших силових структур України. *Матеріали наук.-метод. конф.* 28–29 листопада 2013 р. Київ: МОУ. 2013. С. 64–69.
8. Ткачук О.А. Романів І.В. Гоманюк С.В. Єрема Д.В. Гончарук М.О. Білецький С.В. Дослідження рівня бойової готовності військовослужбовців упродовж експерименту. *Науковий часопис Українського державного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2025. 4(190)25. С. 114–120. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04\(190\).23](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).23).
9. Ягупов В.В. Методи дослідження у фізичному вихованні та спорті : навчальний посібник. Житомир: «Євро-Волинь». 2024. 556 с.
10. Oderov A., Kuznetsov M., Pohrebniak D., Indyka S., Bielikova N. Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2022. 5(1). С. 93–102 <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2022.01.05>.
11. Olkhovyi O., Korchagin M., et.al. The Influence of the System of Physical Education of Higher Educational School on the Level of Psychophysiological Qualities of Young People. *SportMont Journal*. 2019. 17(2). С. 93–97 <https://doi.org/10.26773/smj.190616>.

References

1. Husak, O.D. et.al. (2011). Rol fizychnoi pidhotovky u vyrishenni zavdan psykholohichnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtiv [The Role of Physical Training in Solving the Problems of Psychological Training of Military Personnel]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. 4. 61–65 (in Ukrainian).
2. Leshchynskiy, O.V., Pervachuk, O.I., Babych, M.O. et.al. (2023). Yakist viiskovo-profesiinoi pidhotovky kursantiv – yak skladova uspishnoho vykonannia spetsialnykh zavdan [The quality of military professional training of cadets as a component of successful performance of special tasks]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P.Drahomanova*. 3(161). 131–135. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).30](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).30) (in Ukrainian).
3. Oderov, A.M., Romanchuk, S.V., Hryshko, A.V., Ozharevskiy, V.A., Honcharuk, M.O., Tkachuk, O.A., Meleshenko, O.V. (2025). Viiskovo-prykkladna fizychna pidhotovka pidrozdiliv viiskovoi rozvidky yak skladova uspishnoho vykonannia profesiinykh zavdan [Military-applied physical training of military intelligence units as a component of successful performance of professional tasks.]. *Naukovyi chasopys Ukrainkoho derzhavnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). 10(197)25. 164–168. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10\(197\).29](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10(197).29) (in Ukrainian).
4. Oderova, O.V., Hulovatyi, O.I. et.al. (2014). Rol fizychnoi stanu viiskovosluzhbovtiv u zabezpechenni yikh hotovnosti do boiovoi diialnosti [The role of physical condition of military personnel in ensuring their readiness for combat]. V : Fizychna pidhotovka osobovoho skladu Zbroinykh syl, inshykh viiskovykh formuvan ta pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy: dosvid, suchasnist, problemy ta perspektyvy rozvytku. *Materialy nauk.-metod. конф.* 26-28 lystopada 2014. Kyiv: MOU. 84–91 (in Ukrainian).
5. Ozharevskiy, V.A., Pankevych, Ya.A. Kolinko, I.A. Pylypchak, V.V. Meleshenko, O.V. Senyk, R.M. (2024). Fizychna pidhotovlenist – yak skladova uspishnoho vykonannia zavdan za pryznachenniam (na prykladi fakhivtsiv inzhenernykh viisk) [Physical fitness as a component of successful task completion (based on the example of engineering troops specialists)]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). 7(180)24. 147–154 (in Ukrainian).

6. Romanchuk, S.V., Afonin, V.M. Sydorko, O.Iu. et.al. (2022). Doslidzhennia rivnia fizychnoi pidhotovlenosti kursantiv-artylerystiv [Study of the level of physical fitness of artillery cadets. Ukrainian Journal of Medicine, Biology and Sports]. *Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu*. T. 7. 5(39). 319–327. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.319> (in Ukrainian).
7. Romanchuk, S.V., Shliamar, I.L. (2013). Vzaïmozv'язok fizychnoi i profesiïnoi pidhotovky kursantiv, yaki navchaliutsia za spetsialnistiu «Upravlinnia diïamy mekhanizovanykh pidrozdiliv» [Interrelation of physical and professional training of cadets studying in the specialty "Management of actions of mechanized units"]. V: Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku fizychnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtiv v systemi boïovoho navchannia viisk (syl) Zbroinykh syl ta inshykh sylovykh struktur Ukrainy. *Materialy nauk.-metod. konf. 28–29 lystopada 2013*. Kyiv: MOU. 64–69 (in Ukrainian).
8. Tkachuk, O.A. Romaniv, I.V. Homaniuk, S.V. Yerema, D.V. Honcharuk, M.O. Biletskyi, S.V. (2025). Doslidzhennia rivnia boïovoi hotovnosti viiskovosluzhbovtiv uprodovzh eksperymentu [Research on the combat readiness of military personnel during the experiment]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport). 4(190)25. 114–120. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04\(190\).23](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.04(190).23) (in Ukraine).
9. Yahupov, VV. (2024). Metody doslidzhennia u fizychnomu vykhovanni ta sporti [Research methods in physical education and sports] : *navchalnyi posibnyk*. Zhytomyr: «Yevro-Volyn», 556 p. (in Ukraine).
10. Oderov, A., Kuznetsov, M., Pohrebniak, D., Indyka, S., Bielikova, N. (2022). Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 5(1). 93–102 <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2022.01.05> (in English).
11. Olkhovyi, O., Korchagin, M., et.al. (2019). The Influence of the System of Physical Education of Higher Educational School on the Level of Psychophysiological Qualities of Young People. *SportMont Journal*. 17(2). 93–97 <https://doi.org/10.26773/smj.190616> (in English).

Стаття надійшла до редакції / Received 03.02.2026

Прийнята до друку / Accepted 18.03.2026

Опубліковано / Published 20.04.2026